

Høringsuttalelse vedrørende forslag til Riksantikvarens håndverksstrategi

Varanger museum takker for muligheten å gi høringsinnspill til Riksantikvarens forslag til håndverkstrategi.

Varanger museum er et interkommunalt selskap eid av de tre kommunene Sør-Varanger, Vadsø og Vardø. Selskapets formål er å drive innsamling, bevaring, forskning og formidling av kulturhistorien i Øst-Finnmark, og ha ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som er konsolidert i selskapet.

Varanger museum skal bidra til at de deltagende kommunene får et godt museumstilbud med avdelinger i alle eierkommunene. Museet har 2 helårsåpne anlegg og flere sesongåpne anlegg. På vegne av eierkommuner forvalter museet 54 kulturhistoriske bygg.

Varanger museum har følgende høringsinnspill:

1. Handverksfagene bør styrkes i grunnskolen, med tilgang på materiell, og kompetanse. Nedskjæringer i skolen rammer de praktiske fagene, selv om nye lærerplaner skal fremme praktisk rettet undervisning. Uten materiell og kompetente lærere mister elevene grunnkompetanse i finmotorikk og kjennskap til det taktile, som er vanskelig å ta igjen senere. Dette henger sammen med å vekke og ivareta interessen for handverk, som igjen kan påvirke vei videre i utdanning og valg av yrke.

Fra et museumsperspektiv har vi over en tiårsperiode observert at elevers finmotorikk og kjennskap til verktøy og materiell gradvis har sunket. Vi har siden 2013 gjennom DKS sammen med femtetrinn, utøvd handverkene karding og spinning av ull, samt barking av tømmer. Disse praktiske oppgavene er i dag generelt vanskeligere for flere og flere av elevene enn tidligere. Det er stor forskjell på de elevene som har håndtert tilsvarende hjemme, og de som ikke har det. Derfor anser

vi at praktiske oppgaver for elever innen handverk blir viktigere og viktigere. Museene kan til en viss grad supplere dette behovet, men grunnskolen bør styrkes for å sikre den grunnleggende kunnskapen over tid.

2. Det er et enormt behov for vedlikehold og restaurering av museale anlegg i Finnmark. Det er generelt få tradisjonshandverkere, og rekruttering er en utfordring. Museene bør bli søknadsberettiget slik som tidligere, for å kunne søke midler til restaurering og til å innhente/leie inn kompetanse. I tillegg bør flere museer kunne bli lærlingebedrifter, for kunnskapsoverføring og rekruttering. Det bør derfor settes av støtteordninger og veiledning for at museer kan bli godkjente lærlingebedrifter.
3. Nettverksbygging, kompetansedeling og kompetanseheving bør styrkes i museene i områder som Finnmark, der det er få tradisjonshåndverkere totalt, og ofte langt mellom dem. Støtte til kurs, foredrag og samarbeid på prosjekter vil kunne bidra til dette.

Med vennlig hilsen
Berit He Jin Nilsen
Direktør
Varanger museum IKS